

BOEKESPREKING

Contrôle op bedrijfsbeheer en bedrijfsefficiëncy door variabele budgettering door Drs. A. M. de Groot. VDH 2019

Sedert 1 Mei 1934 wordt bij van der Heem N.V. de budgettering als controle op de bedrijfsefficiëncy der verschillende afdelingen toegepast.

De ervaring hiernede opgedaan leerde ons, dat bij sterke stijging of daling van omzet en productie het budget variabel behoort te zijn. Na een half jaar voorbereiding werd op 1 Mei 1940 de variabele budgettering ingevoerd en de administratie geheel op kalenderweken ingesteld, vandaar bij ons de benaming „Weekexploitatie“.

Wij hebben thans 2 jaar ervaring met variabele budgettering of zoals het bij ons genoemd wordt „Weekexploitatie“ en hoewel wij het doel, dat wij ons gesteld hadden, nog niet ten volle hebben bereikt, zijn wij toch een heel stuk in de goede richting. Tot heden ontbrak ons een goede handleiding voor de meer dan 50 budgetgroepen, waarin onze onderneming is verdeeld.

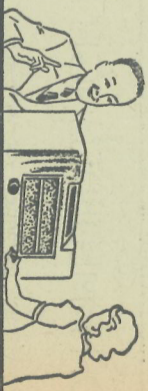
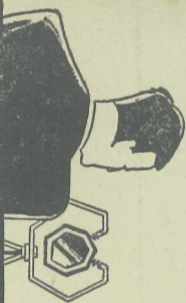
Het boek van Drs. A. M. Groot: „Contrôle op bedrijfsbeheer en bedrijfsefficiëncy door variabele budgettering“, komt geheel overeen met de principes, die in onze zaak ontrent dit onderwerp worden toegepast, zodat wij dit boek als handleiding voor de weekexploitatie bij van der Heem N.V. kunnen betitelen en gerust kunnen aanbevelen aan iedere belanghebbende bij Bedrijfsbeheer, Bedrijfsefficiëncy, Budgetcontrole, Boekhouding en Administratie. Drs. A. M. Groot, bekend om zijn heldere en duidelijke uiteenzettingen, heeft in dit boek weer het bewijs geleverd, dat boeken op het gebied van administratie nooit droog behoeven te zijn. Wij zijn ervan overtuigd, dat Ingenieurs, Bedrijfschefs, Afdelingschefs, Boekhouders, Tijdschrijvers of Fabrieksboekhouders, Voorcalculators, Kostprijsadministrateurs enz. dit boekje achter elkaar zullen uitlezen.

Daar wij dit boek als handleiding wensen te gebruiken, hebben wij een groot aantal exemplaren aangeschaft, zodat ieder belanghebbende snel in het bezit van een exemplaar van dit waardevolle boek kan komen.

G. VAN VLIET.

Hiervan 950 exemplaren gedrukt in eigen drukkerij.

De **VD.H.** omroep

Mededelingenblad voor het personeel van
Van der Heem N.V. - Den Haag - Holland

No. 43

KOSTPRIJS

Vrijdag 31 Juli 1942

Het woord „administratie“ heeft voor ons technisch- en ons fabriekspersoneel dikwijls een ongunstige klank; niet steeds, immers naast de Loonadministratie mag ook de „kostprijs“ zich in enige sympathie verheugen.

Men vindt het interessant te vernemen wat het maken van een bepaald artikel heeft gekost en welk deel van die kosten door de eigen afdeling werden gemaakt.

Dikwijls bedenkt men bij dergelijke overwegingen niet, dat dit toch niet het hoofddoel van de kostprijsberekening is. Niet de vraag „Hoeveel heeft het gekost?“, maar „Hoe had het goedkoper kunnen worden gedaan en hoeveel?“ vraagt beantwoording.

Onze afdeling Kostprijsadministratie kan ons deze gegevens alleen in (vooral tegenwoordig) zeer betrouwbare cijfers verschaffen.

Een voorbeeld moge dit verduidelijken:

Vroeger offerden wij graag één liter benzine als we daarmee een half uur werken konden verdienen; de benzine kostte slechts 10 à 12 cent, het half uur werken 30 cent. Nu is het voordeliger een halve dag te werken, dan 1 liter benzine te verbruiken, die niet beslist noodzakelijk is. Immers geeft de kostprijs in dit geval een verlies aan van 1 liter benzine van 30 cent, in werkelijkheid is het verlies een rit van 9 km. met een volgeladen auto! De betrouwbare cijfers stellen 1 liter benzine van 30 cent en een half uur werken à 60 cent per uur tegenover elkaar. Voortaan bedenken wij echter, dat zonder benzine die autovracht zelfs in een halve dag niet over zo'n afstand is te verplaatsen.

Ons leidend personeel heeft uit zichzelf tot taak bij de bestudering der kostprijsverzichten op dergelijke mogelijkheden ingesteld te zijn. Met dit artikelje willen wij bereiken, dat ons gehele personeel voortaan hierop attent is.

Ook daarvoor dient de ideebus, waarover U op een andere plaats in deze Omroep nadere gegevens vindt.

GERH. H. P. VELDkamp.

DE OMROEP

kondigt met veel genoegen aan :

het huwelijk van Gerhardus Stootman met Mevrouw Johanna Hilda (253) op Woensdag 30 September.

V. D. H. MEDEDELINGEN

173 Betreffende gevonden voorwerpen van afd. Huisvesting — Hr. Ester.

Tijdens de middagpauze kunnen onderstaande gevonden voorwerpen door de eigenaren in de portiersloge worden afgehaald:

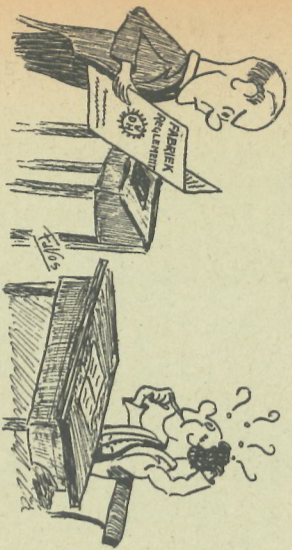
1 metalen duimstok — 1 riem — 1 spiegel met nagelarmatuur — 3 zakkammetjes — 1 radiotang — 1 tabakspijp — 2 portemonnaies — 3 vulpotloden — 1 vulpen — 1 zak-schaartje — 4 brochures — 2 broekveren — 4 zakmessen — 1 metalen spiegeletje — 1 zegel-ring — 3 armbandjes — 2 fietsseutels — 1 huissleutel — 1 sigarettenkoker.

174 Betreffende voorschrift transport en behandeling chemicaliën van afd. Organisatie — Hr. Ledel.

Op 1 Augustus a.s. wordt uitgegeven het gewijzigde voorschrift „Transport en behandeling chemicaliën”, samengesteld door den heer Ledel. Dit voorschrift kan op bibliotheekvoorzending worden uitgeleend aan elk lid van het personeel dat in vaste dienst is. Voorzending aan derden is goedkeuring van de Directie nodig.

175 Betreffende het Jaarboekje van afd. Organisatie — Hr. Kroon.

In het mededelingenblad van 30 Januari hebben wij de uitgifte van een Jaarboekje aangekondigd en uiteen gezet waarom dit zou worden gedrukt. De bedoeling was niet alleen daarmede nieuwelingen helpen, doch ook om het overpersoneel op de hoogte te houden van de gebruiken en bepalingen die wij de huiselijke rids kunnen noemen. Deze maatregelen moet ieder kennen; de VDH-Omroep kondigt nieuwe voorschriften en bepalingen wel aan, doch in het Jaarboekje hebt U alles bijeen. De uitgifte blijkt nu echter op zijn vroegst lende van de onderwerpen van nu af in de VDH-Omroep te bespreken.

176 Betreffende „Huishouding van nu” van afd. Organisatie — Hr. Veldkamp.
Als bijlage van deze Omroep geven wij het Julinummer van „Huishouding van nu”. Doet er Uw voordeel mee.

177 Betreffende Documentatie van afd. Bibliotheek — Hr. De Boer.

Van wie, van waar, wanneer en wat
Op elk papier vermeld,
Bespaart ons tijd en ergernis
En dus ten slotte GELD.

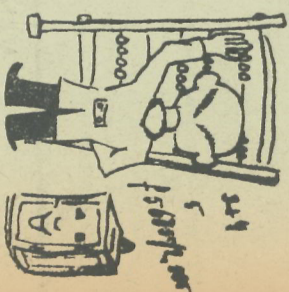
Zet dus op alles, wat U schrift,
Een klasje, memo, brief,
De datum en Uw naam voluit,
Dan helpt U Uw archief.

178 Betreffende Stille op het laboratorium. van afd. Organisatie — Hr. Veldkamp.

Onbevoegden mogen geen gebruik maken van de gang, die langs tekenkamer en radio-laboratorium leidt. Op de deuren, die toegang tot deze gang geven, staat dit duidelijk aangegeven en in het trappenhuis in de metaalpijloon hangt een groot bord „Stop — Niet hoger — naar hall en kantoren deze gang” (de gang die een verdieping lager ligt, wel te verstaan).
Een en ander laat aan duidelijkheid niets te wensen over; niettemin blijkt het nodig, dat wij hier nog eens de aandacht op vestigen.

179 Betreffende Spaarfonds van afd. Boekhouding — Hr. Van der Linden.

Overeenkomstig het bepaalde in artikel 22, alinea 21 van het Fabrieksreglement, luidende: „De boeten worden door den werkgever gestort in het Spaarfonds voor Personeel van de N.V. Radiofabriek en Ingenieursbureau voortaan Van der Heem en Bloemsma en wel in het suppletiefonds (fonds C), tenzij, resp. in zoverre niet de Directie de opbrengst der boetes bestemt voor de versterking der kasmiddelen van, door en ten behoeve van althans het grootste gedeelte van het gehele personeel tot nut en ontspanning opgerichte verenigingen.”
Is het saldo van de boeterekening over de periode van 1 Mei 1941 tot 30 April 1942, groot f 851,52 (zegge achthonderd een en vijftig gulden twee en vijftig cent) gestort in het suppletiefonds (fonds C) van de Stichting Spaarfonds voor het personeel van Van der Heem N.V. (vroeger genaamd Van der Heem en Bloemsma).

180 Betreffende personeel in Duitsland
van afd. Organisatie — Hr. Veldkamp.

Reeds in de vorige Omroep verzochten wij de ouders van personeel dat in Duitsland werkt, ons de adressen van hun zonen op te geven, opdat wij hun de VDH-Omroep konden sturen.

Tot dusverre hebben wij een veertiental adressen ontvangen. Willen de ouders ons de ontbrekende adressen ook verschaffen? Even een briefkaartje aan de Redactie van de VDH-Omroep, Maanweg 254, Den Haag, en wij zorgen, dat Uw zoon op de hoogte blijft van het gebeuren in zijn fabriek.

181 Betreffende Werktijdsregeling en Spaarpotafrekening
van afd. Organisatie — Hr. Kroon.

Tot 27 September is het werkrooster:

Fabriek: Maandag/Vrijdag 7.42—12.12 en 12.42—17.12 uur
Zaterdag 7.42—11.00 en 11.18—13.48 uur
Kantoor: Maandag/Vrijdag 8.30—12.12 en 12.54—17.12 uur
Zaterdag 8.30—11.00 en 11.18—13.00 uur

De berekening van de spaarpot is:
Tegoeed per 1 Augustus

2-8 Augustus te werken	508	periodes, gespaard	332	periodes
9-15 "	508	"	30	"
16-22 "	508	"	30	"
23-29 "	508	"	30	"
30-5 September "	508	"	30	"
6-12 "	508	"	30	"
13-19 "	508	"	30	"
20-26 "	508	"	30	"
Tegoeed in de spaarpot op 26 September a.s.	508	"	30	"
				572 periodes

572 periodes

572 periodes

572 periodes

572 periodes

572 periodes

572 periodes

572 periodes

572 periodes

572 periodes

572 periodes

572 periodes

572 periodes

572 periodes

572 periodes

572 periodes

572 periodes

572 periodes

Waartoe dient de spaarpot eigenlijk?
U weet dat de dagen 's winters kort zijn, zo kort, dat in onze ten dele verduisterde fabriek geen 47,8 uur per week kan worden gewerkt. Degenen, die op uurloon werken, zouden daarvan dus veel nadeel ondervinden. De spaarpotregeling maakt het nu mogelijk, dat de ontbrekende uren 's zomers al gewerkt worden en pas 's winters worden uitbetaald. De stand van de spaarpot wordt regelmatig in de Omroep bekend gemaakt.

182 Betreffende plaatsing nieuw personeel

van afd. Arbeid — Hr. Ruijsch van Dugteren.

Vorige week is een pamfletje uitgereikt met als inhoud een aansporing ons te helpen bij het in dienst nemen van nieuw personeel. Wij hebben daarmee reeds succes gehad doch blijven op Uw medewerking rekenen.

VAN DE MEDEDELINGENBORDEN.

Nr. 171: Aflevering vis.

Wegens geringe aanvoer blijven de bonnen geldig tot 23 Juli.

Nr. 172: Extra zeeprantsoen voor vuile arbeid.
De uitgereikte extra zeeprantsoenen zijn niet meer geldig. De bonnen kunnen op 21 Juli worden omgewisseld tegen geldige rantsoenen.

LUCHTBESCHERMING.

In een der eerstvolgende weken zal weer een luchtbeschermingsoefening worden gehouden. In verband hiermede sommen wij hier thans nog eens op, wat bij het weerklinken van het luchtalarm van U verwacht wordt:

1. De portier geeft overeenkomstig zijn instructie ten teken van een alarmtoestand bij gevaar uit de lucht het luchtalarmsignaal (lage huiltloot).
Verdere aanwijzingen worden eventueel door de omroepinstallatie gegeven.
2. Blijft rustig; dat is in Uw eigen belang en in dat van anderen. Volgt de instructies door de omroepinstallatie gegeven nauwkeurig op. Verder dient U de aanwijzingen van uw afdelingschef en van het personeel van de Ordedienst onvoorwaardelijk op te volgen, ook in de schuilruimten.
3. Wanneer het luchtalarm weerklinkt draait ieder, die een machine, apparaat of installatie bedient, de schakelaars of kranen af (Motorschakelaar, perslucht- en gaskranen e.d.).
4. Alle overige werkzaamheden, als hoofdschakelaars afzetten, ramen sluiten, enz. geschieden door daartoe door den afdelingschef speciaal aangewezen personen.
5. Tenslotte verlaten allen langs de door richtingspijlen aangegeven weg de afdeling en begeven zich naar de hun aangewezen schuilruimte op de begane grond van het gebouw of de vleugel waarin zij zich bevinden. (Een opgaaf van de schuilruimten zal in de volgende Omroep worden opgenomen).
In geen geval mag de trap in het middengebouw worden gebruikt. Deze blijft ter beschikking van het personeel der Zelfbeschermingsorganisatie.
6. Zij, die zich op het ogenblik dat het luchtalarm weerklinkt niet op hun eigen afdeling bevinden, gaan daarheen niet terug, doch sluiten zich aan bij het personeel van de afdeling, waar zij zich op dat ogenblik bevinden.
7. Stelt U in de schuilplaats in geen geval op in de nabijheid van glazen schotten, grote stapels materiaal e.d.; dit brengt extra gevaar met zich.
Indien werkelijk luchtgevaar dreigt, gaat dan languit op de grond liggen. U heeft dan zeer weinig trekans voor scherven.
8. Eerst nadat het veiligsignaal is gegeven, gaat het personeel naar de afdeling terug.
9. Wanneer het luchtalarm wordt gegeven tijdens de pauze, dan begeeft zich een ieder (ook zij, die zich op dat ogenblik buiten de fabriek ophouden) onmiddellijk naar die schuilruimte, waartoe hij zou moeten gaan als hij op zijn afdeling was.
10. In verband met de mogelijkheid van luchtalarm tijdens de pauze dienen bij elk einde van de werktijd de schakelaars der machines enz. te worden afgezet, althans voor zover dit — in overleg met den afdelingschef — mogelijk is.

DE IDEEËNBUS

Wie Uwer kent de Ideeënbus nog? Enigen zullen zich herinneren, dat in het tweede nummer van de Omroep (Augustus 1939) de ideeënbus werd aangekondigd. De bedoeling was gebruik te maken van de geestkracht en vindingrijkheid van het gehele personeel bij het streven naar bezuiniging.

Bezuiniging door het voorkomen van verliezen. Wij moeten onze producten zo goedkoop mogelijk maken door te waken tegen verspilling van arbeidskracht, materiaal, machines en gereedschap. Alle ideeën, die ons helpen bij dit streven naar economie, zijn voor het bedrijf van belang en geld waard. Wij zijn nu doende de ideeënbus zo te reorganiseren, dat ieder er gemakkelijk aan kan deelnemen en de zekerheid heeft, dat zijn idee wordt bestudeerd en, indien het aanvaardbaar is, beloond en in praktijk gebracht. Juist na de oorlog, als de normale kostprijsverhoudingen weer bestaan, is het nodig voor allen, werkgelegenheid te behouden in een bedrijf, dat door prijs en kwaliteit van de producten een vooraanstaande plaats inneemt. Daaraan kan ieder nu meewerken door de ideeënbus. In andere landen en ook in Nederland zijn bedrijven, waar de ideeënbus tientallen jaren bestaat en floreert. Bedrijf en werknemers zijn daarmee gebaat. Ook wij moeten dat bereiken; hoe wij dat hopen te doen zal de Ideeëncommissie, bestaande uit de heren Van Emden, Van der Poel, Schouten en Meys, U in de volgende Omroepen uiteen zetten.

DE ZWEMDIPLOMA'S

Dezer dagen worden de VDH-zwemdiplooma's gedrukt. Zij, die zich aan de examens ter verkrijging van deze diploma's willen onderwerpen, kunnen zich reeds thans opgeven bij Mej. Magé, Fabrieksadministratie, of Hr. Reyniers, Organisatie. Wij onderscheiden drie soorten diploma's: A, B en C. De eisen hiervan zijn:

- A. Diploma (proef voor het diepe bassin):
 - 100 meter schoolslag
 - 50 meter rugslag
 - 50 meter rugcrawl
 - 60 sec. watertappen
- B. Diploma (proef voor het deelnemen aan wedstrijden):
 - 50 meter borstcrawl
 - 50 meter rugcrawl
 - startduik
- C. Diploma (proef voor het redden van drinkelingen, gekleed af te leggen):
 - 100 meter borstzwemmen
 - 50 meter rugzwemmen

Met reddingssprong te water gaan, 5 meter zwemmen, daarna op ca. 3 meter diepte pop opduiken en over een afstand van 15 meter in kopgreep vervoeren. Opgaven schriftelijk met vermelding van naam, afdeling en diploma, waarvoor men examen wil afleggen.

GERH. H. P. VELDKAMP.

SCHAAKRUBRIEK.

De oplossing van probleem Nr. 5 luidt als volgt:

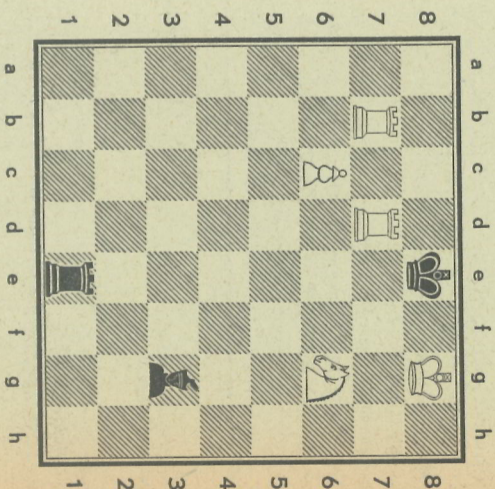
1. T f2 - e2
2. T e2 - e3
3. L d4 - e5 ++

Goede oplossingen ontvangen van:

- Hr. J. Roorda
- P. J. Smit
- " H. Korsman
- " H. Holman
- " P. Th. de Jong
- " P. C. van Espen
- " S. Glaudemans

Hier volgt probleem Nr. 6 (diagram) van A. Kramer.

Wit: K g8; T b7 en d7; P g6; pion c6 (5 stukken)
Zwart: K e8; T e1; L g3 (3 stukken)
Wit begint en geeft in 3 zetten mat.

1. T f6 - d6
2. T d6 - d5
3. L d4 - e3 ++

d5 X c4
L d7 - e6

Inzendingen voor of op 7 Augustus. Onze schaakavond wordt gehouden iedere Vrijdagavond van 19 tot 23 uur in Amicitia, West-einde, Zaal 26. Toegangsprijs 10 cent. Introductie's 20 cent.

J. VAN VOORTHUIZEN.

Partijstelling in Nr. 42.

Ingezonden door Hr. Roorda.

De beste zet van wit is 1. L g4 X e6, omdat dit een pion winst oplevert, die op den duur 5½ winst moet leiden. Zwart kan immers niet antwoorden 1., f7 X e6 wegens 2. D e5 15 (Het mat in twee zetten, dat iemand als gevolg van 1., f7 x e6 meende te zien, taait als volgt: 2. D e5 x e6f, K g8 - f8) Zwart moet dus in antwoord op de zet van wit met zijn dame spelen en heeft daarvoor twee mogelijkheden.

A. 1. L g4 x e6, D g5 x e5; 2. L e6 x f7, K g8 x f7; 3. d4 x e5, K f7 - e6; 4. f2 - f4 en wit heeft met een pion vóór een prachtige stelling.

B. 1. L g4 x e6, Dg5 - c1 2. K g1 - h2, f7 x e6 (zwart kan hier niet spelen D c1 x c3, want dan volgt mat door 3. D e5 - b8); 3. D e5 x e6f, K g8 - f8; 4. D e6 - e3, want als wit nu op pionnenroof uitgaat, zelfs onder het geven van tussenschakjes, krijgt zwart gelegenheid om via 4., D c1 - f4+ remise door eeuwig schak af te dwingen. Met de aangegeven zet behoudt wit zijn voordeel en brengt de zwarte dame voorlopig in een

De V.D.H. omroep

Mededelingenblad voor het personeel van
Van der Heem N.V. - Den Haag - Holland

No. 44

Vrijdag 14 Augustus 1942

DE IDEEËNBUS

Zoals de redactie in de vorige Omroep reeds mededeelde, is het doel van de Ideeënbus om van U voorstellen te krijgen hoe verschillende werkzaamheden beter, sneller, veiliger, met minder uitval, met minder materiaal of met minder inspanning kunnen worden uitgevoerd. Dit heeft zowel betrekking op werkzaamheden welke in de fabriek plaats vinden, als die welke op kantoor of in de tekenkamer worden verricht.

Nu moet U niet denken, dat een groot en ingrijpend voorstel, dat zo ongeveer op een gehele reorganisatie van ons bedrijf neerkomt, verwacht wordt. Neen, juist de kleine, gemakkelijk aan te brengen verbeteringen zijn van veel meer belang en juist over die kleine „puntjes op de i“ heeft iedereen in de fabriek of op het kantoor zijn gedachten ongetwijfeld wel eens laten gaan. Griep in zo'n geval Uw pen en leg Uw idee vast. Schrijf daarbij duidelijk, en licht Uw idee zodig met een schets toe. Vermeldt op het papier Uw naam, Uw afdeling en de datum.

nam de personeelsbussen hangen enveloppen, speciaal voor de ideeëncommissie bestemd. Doe Uw idee in zulk een enveloppe, plak deze dicht en werp hem in de bus.

In aanmerking komen ideeën van ieder die bij V.D.H. werkzaam is, mits beneden de rang van afdelingschef. Door inzending worden de ideeën eigendom van Van der Heem.

Wij verwachten thans gaarne Uw ideeën en zullen de uitslag van ons onderzoek steeds zo snel mogelijk bekend maken.

De inzenders van goede ideeën ontvangen een beloning, die (uitsluitend volgens ons oordeel) in overeenstemming met de waarde van het idee is. Drie maanden na beloning zal de commissie van elk idee nagaan of de resultaten de oorspronkelijke verwachting hebben overtroffen. Is dit het geval, dan krijgt de inzender nog een aanvullende beloning.

Alle beloningen worden bij de eerstvolgende loon- of salarisbetaling uitgekeerd. Uiteraard komt hiervan de normale loonbelasting in mindering.

De Ideeëncommissie.

ongunstige positie. Wit kan dus het voordeel uitbuiten door verdere ontwikkeling van de koningsvleugel. In de werkelijke partij koos mijn tegenstander de voortzetting A; de partij is nog niet beëindigd, want zwart probeert remise door pat te halen.

De bedoeeling van de 31e zet van zwart is waarschijnlijk geweest, wit direct tot dameruil, gevolgd door L g4 - c8 en het daarop schijnbaar volgende voordeel, te verliezen. Wanneer wit hierop zou ingaan, kan zwart als volgt spelen en een vrij behoorlijke aanvalspositie verkrijgen:

1. D e5 x g5, P e6 x g5; 2. L g4 - c8, K g8-f8; 3. L c8 x a6 (levert schijnbaar belangrijk voordeel op, maar wit komt door de activiteit van de zwarte koning bedrogen uit), K f8 - e7; 4. L a6 - b7; K e7 - d6; 5. a5 - a6, K d6 - c7 en de zwarte koning houdt pion en looper gebonden en kan met zijn paard via e4 ingrijpen. De situatie wordt voor zwart en gunstiger, wanneer wit op de vierde zet speelt: 4. L a6 - c8, want dan volgt 4 K e7 d8; 5. L c8 - b7, K d8 - c7; 6. a5 - a6, P g5 - e4 en zwart staat beslist beter. Goede oplossingen ontvangen van Hr.P.C. van Espen.

VAN DE BIBLIOTHEEK

AANWINSTEN.

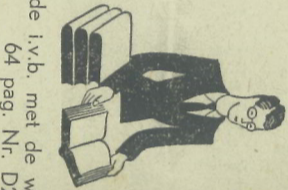
Nieuwe kaart van Nederland voor automobilisten, wielrijders, kan-
toor en huis 1 pag. Nr. A2087

P.T.T. Telegramadressen, welke tot en met 28 Febr. '42 zijn inge-
schreven op de kantoren van het staatsbedrijf der PTT in Neder-
land 23ste uitg. 99 pag. Nr. E2088 I en II

Klauke, F. Vorrichtungsbau. Deel 1. 4e druk 64 pag. Nr. B2089

Duynstede, Mr. F. J. F. M. Vennootschapsrecht. Deel II 58 p. Nr. 2090

Ohmstede, V. S. De Nieuwe Belastingen. Vennootschapsbelasting (mede i.v.b. met de winst-
belasting). Vermogensbelasting. Ondernemingsbelasting.

64 pag. Nr. D2091

Lorenz, Th. Organisation und Arbeitsvorbereitung im holzverarbeitenden Betrieb 48 p. Nr. E2092

Bekk, Dr. Phil. Dr. Ing. J. De lichttechheid van wit en gekleurd papier 46 pag. Nr. E2093

Bekk, Dr. Phil. Dr. Ing. J. Druksnelheid en drukpapier 31 pag. Nr. E2094

Raasch, Dr. K. Kontierungslexikon. Nachschlage- und Anweisungsbuch für den Praktiker, 3e d.
15 pag. Nr. E2095

93 pag. Nr. D20

93 pag. Nr. D20

165 pag. Nr. D2097

118 pag. Nr. E2098

118 pag. Nr. E2098